

Liturgiske byggjeklossar

Her følgjer ei samling liturgiske byggjeklossar til bruk i fastetida 2018.

I 2017 vart det markert at det er 500 år sidan reformasjonen. Kirkens Nødhjelps fasteaksjon vart i den samband valt som reformasjonsmarkeringas diakonale prosjekt for to år - både 2017 og 2018. Dei liturgiske byggjeklossane er difor i stor grad dei same som for 2017. Norges Kristne Råd og Mellomkirkelig Råd for Den norske kyrkja har saman med Kirkens Nødhjelp stått for innhenting og samanstilling av desse.

Elementa har sitt opphav i mellom anna India og Midtausten, frå Den norske kyrkja, Metodistkirken, det økumeniske nettverket for vatn (Ecumenical Water Network), det europeiske kristne miljønettverket ECEN og ein klimabøn utarbeida av Norges Kristne Råd.

Din kyrkjelyd tek del i det økumeniske og globale fellesskapet av kyrkjer gjennom å nytte desse elementa. (Dette kan gjerne bli nevnt som del av åpningsorda).

Forslag til synleggjering i gudstenesta:

De kan gi vatn ein særleg plass på eller nær alteret – eller ein annan synleg stad i kyrkerommet – ved å fylle ein djup, klar bolle med vatn, ev. med blå glassteinar/-bitar. De kan òg prøve å få til lysspel i vatnet anten ved å bruke flytelys, spotlight eller lys bak/rundt skåla/bollen med vatn. Om nokon kan ta med store krukker (av leire, tre e.l.), eller nokre jerrykanner, kan de stille fram dei. Brukar de PowerPoint, kan temabiletet til fasteaksjonen stå eller kome opp på lerretet/veggen med jamne mellomrom i gudstenesta.

De kan eventuelt setje døypefonten på ein sentral plass og fylle han med vatn så kyrkjelyden kan dyppe fingeren i vatnet og teikne seg i panna med krossmerket – anten på veg til eller frå nattverdsmåltidet, eller til eller frå kollekten ved altaret, for dei som brukar den ordninga.

Forkortingar: L = Liturg/leiar ML = Medliturg K = Kyrkjelyd A = Alle

0. Ord til opning

Alt byrjar med vatn. Det er ei føresetnad for alt liv og for all utvikling. For millionar av fattige eller fordrivne menneske kan trygg tilgang til reint vatn forandre livet.

1. Helsingssord (Veksellesingar til samling/opning)

Alternativ A: Helsingssord

L: Dette er dagen som Herren har gjort. Lat oss juble og glede oss no!

K: Eg er glad når dei seier til meg: Vi vil gå til Herrens hus.

L: Her er Guds hus, her er porten til himmelen.

K: Hans herlege namn vere lova, heile jorda er full av hans herlegdom.

Metodistkyrkjas liturgiressurs

Alternativ B: Helsingsord

L: Gud, som gav liv til alle, kallar dykk til liv.

K: Vi kjem og vil femne livet fullt ut.

L: Gud, som delte livet i Kristus, kallar dykk til å dele.

K: Vi kjem og vil lære å dele.

L: Gud, som gav sitt liv for vår skuld, kallar dykk.

K: Vi kjem og vil gi livet for Guds skuld.

A: Vi tilber Gud, som kjem og vil bu
i vårt tomme, isolerte og eigenkjærlege liv
og gjere oss heile igjen. Amen.

Frå Filippinane. Metodistkyrkjas liturgiressurs

Alternativ C: Samling/helsingsord

L: Kom, alle de som tørstar,
seier Jesus Kristus, vår Herre.

Kom, alle som kjenner seg svake,
smak på det levande vatnet
som eg vil gje

Dypp hendene i kjelda,
la vatnet forfriske kropp og sjel,
drikk av det,
stol på det,
lev av det,
for denne kjelda
tørkar aldri ut.
Kom, alle som tørstar,
seier Jesus Kristus, vår Herre.

2. Vedkjenninger

Alternativ A: Syndsvedkjenning (kan også brukast som dagens bøn)

L: Gud, vår skapar, din Ande svedde over vatnet då verda vart skapt.

Gud, vår forsonar, du kom med levande vatn til dei som tørstar.

Gud, du heilage Ande, du auser ut dine gåver til ung og gammal, til

kvinne og mann,

så vi kan bere rettferds frukt:

Vi sannar at vi er grådige til det umettande og utarmar ditt skaparverk.

Nokre få av oss har meir enn rikeleg med vatn,

medan millionar av menneske korkje har reint vatn eller gode nok

sanitære tilhøve.

Alle: Lat rett velle fram som vatn og rettferd lik bekkar som alltid

strøymer.¹

L: Gud, du som fekk vatn til å fosse fram frå berget

og sløkte tørsten i øydemarka,

Gud, du som i Jesus gav oss levande vatn, så dei som drikk av det, aldri

meir skal tørste,

– tilgi oss og styrk vår vilje til å gjere det du vil.

Alle: Lat rett velle fram som vatn og rettferd lik bekker som alltid

strøymer.

L: Gud, i Jesus Kristus, du som døydde tørst,

og som lyttar til alle som opnar sitt hjarte,

– tilgi oss og styrk vår vilje til å forandre oss.

Alle: Lat rett velle fram som vatn og rettferd lik bekkar som alltid

strøymer.

L: Gud, du heilage Ande, som auser dine gåver over alle

¹ Amos 5,24)

så vi kan bere rettferds frukt,
– styrk vår vilje til å handle.

Alle: Lat rett velle fram som vatn og rettferd lik bekkar som alltid
strøymer. Amen.

*Seven Weeks of Water, Ecumenical Water Network (EWN)
Omsetjing: Elin Sæverås*

Alternativ B: Vedkjenning – vatn er livet (veksellesing mellom L og ML eller Log A)

L: Lat oss takke Gud Skaparen for vatnet!

ML: Vatnet er til gagn for kroppen vår: Då du skapte verda, kalla du vatnet til
di teneste, så det skulle bli til fornying for oss, til forfriskande drikke og reinsande
bad.

L: Vatnet er eit teikn på vår gjenreising: Forteljinga om syndfloda varslar død
over synda og starten på det nye livet.

ML: Vatnet er eit teikn på vår redning: Lik vatn frå eit berg i ørkenen
openberrar du deg som vår redning frå døden.

L: Vatnet er eit teikn på vår frelse: Ved Jesu dåp i vatnet i Jordanelva let du
din Son bane veg - og kalla han til å bli den nye Adam.

ML: Vatnet er eit teikn på vår frelse: Då det rann ut blod og vatn frå Jesu side
medan han hang på krossen, var det eit teikn på den nye pakta for folket.

European Church and Environmental Network (ECEN)

Frå tysk ved Hans-Jürgen Schorre / Elin Sæverås

Alternativ C: Håpsvedkjenning

L: Me har eit håp om ein ny himmel og ei ny jord,

A: kor freden bur,

kor Guds Ande blåser inn liv og skaper ein regnboge av fargar og former.

Auk tørsten vår etter nærværet ditt i denne fastetida.

Opna opp augo våre, slik at me kan sjå kvar synda til menneske hindrar at rettferds vatn kan flyte fritt.

Opna opp munnen vår, slik at vi kan tale deira sak, som tørstar og lengtar etter å kunne ta imot sin rettmessige del av skaparverkets gåver.

Opna opp hjarta våre, slik at vi kan dele livets vatn med alle.

Vi ber om dette i Herren Jesu Kristi namn, Han som lever og rår saman med deg og Den Heilage Ande, du eine Gud, no og for alltid. Amen.

- Biskop Munib Younan i Den evangelisk-lutherske kyrkje i Jordan og Det hellage land, i Seven Weeks for Water, Ecumenical Water Network, omsett av Elin Finnseth Sæverås

Alternativ B: Bøn for klimarettferd

Mellom bønledda høver det med songen «Med alt på jord, er vi forbundet» (Syng håp 2, s. 94). Songleddet kan fritt erstattast med andre bøn songar eller refreng (som t.d. Kyrie, Taizévers, «Din vilje skje», eller andre). F= Forbedar (kan godt vera ulike personar, ulik alder, kjønn, osv.); A= Alle

A: Syng: «Med alt på jord, er vi forbundet...»

F: Gode Gud, jorda og det som fyller henne høyrer deg til.

Audmjuke undrar vi oss over kor du er stor.

Vi takkar for venleiken i skaparverket ditt
og for alle gåvene som du i kjærleik gjev oss.

A: Takk, vår Skapar!

F: Vi tok imot gåvene, men miste Gjevaren av syne.

Vi har levd som om vi åtte lufta, jorda, vatnet, artane.

No truar mørke skyer frå klimakrisa.

Borna våre arvar ei såra jord
og ein djup urett ropar imot oss:

Dei fattige som har minst skuld i klimaendringane,
lir mest.

A: Miskunna deg, Gud!

F: Jesus Kristus, du blei menneske
for å forsona oss og alt det skapte med deg [3].

I tru tek vi imot di frelse og tilgjeving.

Du samanfattar alt i himmelen og på jorda [4].

Når timen din kjem, skal alt gjenreisast

og riket ditt famna alt det skapte.

A: Jesus Kristus, vi gjev deg vår lovsong!

F: Du som vann over dødskreftene,

Takk for at du ikkje forlet oss i vår naud.

Kjærleiken din tek ikkje slutt.

Før oss tilbake til dine tankar for liva våre

Vis oss at vi høyrer saman med alt det skapte

og at det er deg vi møter i søskena våre,

dei som urettmessig ber følgjene

av uklok forvalting.

A: Før oss, Herre Kristus! A: Syng: «Med alt på jord...»

F: Rettferdas Gud, vi ber for alle som har ansvar for å følgja opp klimatoppmøtet i Paris:

Lei leiarane i verda!

Gjev syn for at den eine sin rett til liv heng uløyseleg saman med den andre sin rett til liv

Ver lydhøyr for til fattige og sårbare sine stemmer,

Gjev mot til å ta dei stega som trengst.

Gjev vilje til gjennombrøt for ein rettferdig klimaavtale.

A: Lei dei, Gud!

F: Vi ber deg særleg for norske styresmakter:

Hjelp dei å ta det ansvaret som kviler på Noreg

som har fått så mykje og som kan utretta meir.

A: Lei dei, Gud!

F: Du Heilage Livets Ande, vi ber deg:

Pust på oss med din skapande kjærleik

så vi bryt opp fra likesæla,

motstår kjensla av avmakt

og gjer det vi kan for å fremja rettferd

saman på di jord.

A: Hjelp oss, Gud!

Alle syng: «Med alt på jord..»

*Utarbeidd av Norges Kristne Råd til Global veke 2015,
omsett av Gunnar Kartveit.*

Alternativ C: Eit vatnets Fadervår

Gud, vår far og vår mor,
du som alt liv strøymmer frå,
ditt namn er heilagt,
for du vatnar alt det skapte med liv.
Må rettferd strøyme over oss og omgje oss,
slik den omgjev deg.
Gje oss vatn nok til å leve, og hjelp oss å kjempe for dei
som er råka av mangel på vatn.
Tilgje oss for at me er likegyldige, uansvarlege og utan omtanke,
slik som vi tilgjev kvarandre.

Lat oss ikkje koma i freisting til å samle gode berre til oss sjølve,
til å verte grådige, gjerrige eller til å ta makt over vatnet, som er ditt.
For ditt Ord er som vatn, som reinsar oss frå det vonde,
di rettferd strøymmer som ei evig kjelde,
den avvæpnar makter og styresmakter,
i fortid, notid og til evig tid.

Amen

- Frå Student Christian Movement India (SCMI) og Ecumenical Water Network (EWN), og
safcei.org (Sør-Afrikansk klimanettverk)

4. Velsigning/utgangsbøn

Alternativ A: Velsigning

Må Gud, som vatna jorda før han skapte Eva og Adam,
late si rettferd regne over oss.

Må Jesus Kristus, som talte til kvinna ved landsbybrønnen i Samaria,

fylle oss med det levande vatnet som strøymmer fram og gir evig liv.
Må Den Heilage Ande, som mettar den tørste frå livsens vasskjelde,
uroe oss og utfordre oss, så vi kan vere kanalar for Guds livgivande nåde.
Amen.

Seven Weeks of Water, Ecumenical Water Network (EWN) O: Elin F. Sæverås

Alternativ B: Velsigning frå Afrika

Herren velsigne deg og gi deg sine velsigningar:

stille,
friskt vatn,
vide horisontar,
ein open himmel
og stjerner som lyser for deg i nattemørket.
Må jorda under deg
by dine føter til dans,
styrkje din arm,
fyller øyret med musikk
og nasen med søte lukter.
Må himmelen over deg
fyller di sjel med omsorg,
lyse i augo dine,
glede ditt hjarte
og leggje ein ny song i din munn.

Frå Grønn Kirkebok: «Em tua gracia», KV 2005. O: Estrid Hesselund

Alternativ C: Velsigning til å påverke

Må Gud velsigne deg med heilag vreide over urett,
undertrykking og utnytting av menneske,
så du kan arbeide for rettferd, likskap og fred.
Må Gud velsigne deg med tårer for dei som
er merkte av hungersnaud, svolt, utstøying og krig,
så du kan rekkje fram handa til trøyst

og vende det vonde til det gode.

Og må Gud velsigne deg med den dristige tanken

at du er med og endrar verda,

så du kan gjere det andre tenkjer er umogeleg.

Utdrag frå «Velsignelse til å gjøre en forskjell», frå Indonesia etter tsunamien 2004 Ressurshefte Porto Alegre, Kyrkjeverdsrådet

Utgangsbøn

L: Lat oss gå ut i Guds verd

med omsorg i hendene,

forsoning i hjartet

og kjærleik i sinnet.

Lat oss gå i fred.

A: I Jesu Kristi namn. Amen.

Per Harling, Sveriges Kristna Råd, Grønn kirkebok, 2007. O: Estrid Hesselund

Kjelder:

- «Seven weeks for water», utarbeidet av Ecumenical Water Network, (EWN), et nettverk av kirker og organisasjoner fra ulike trossamfunn: <http://water.oikoumene.org/en>; www.safcei.org, www.ecocongregations.org;

- [Metodistkirkens liturgibank](#)- Den norske kirkes Nord-Sør-informasjons [liturgidatabase](#).

Norunn Stendal Aksnes og Gunnar Kartveit har omsett materialet til nynorsk om ikkje anna er oppgitt.